

PANNON PALATINUS

Sporttörténet

30 éves

a Magyarországi Ju Jitsu

(kordokumentumok, személyes emlékek)

Szacsky Mihály

I.

A modern kori sportokat az első újkori olimpia megrendezésétől számíthatjuk. 1896-ban Pierre de Coubertin báró gondolata volt, hogy rendezzenek az ókori játékokhoz hasonlóan újkori olimpiákat. Az 1896-ban Athénban rendezett újkori, vagy ahogyan nevezték modernkori olimpiai játékokon még érezhető volt némi bizonytalanság a sportokban, de szellemiségében már napjaink sport dinamizmusa volt fellelhető.

Az első olimpián és még jó néhány azt követő rendezvényen a klasszikus elsősorban Európában úzótt sportok szerepeltek a versenyeken. Hosszú utat járt be a modernkori olimpia, napjainkban már egyre több nem klasszikus olimpiai sportág is megrendezi versenyeit.

A Judo 1964-ben a tokiói nyári olimpián vált hivatalos olimpiai számmá, ezzel kivívva magának a budo sportok között a legmagasabb rangot.

Napjainkban számos küzdősport stílust lelhetünk fel. A küzdősport és harcművészeti iskolák gomba módra szaporodnak, hol érthető, vagy ismert elnevezéssel, de találkozhatunk különféle nyelven megfogalmazott stílusokkal is. A küzdősportok története jól kutatható, kellő türelemmel a küzdősportokat és a harcművészeti irányzatokat, iskolákat jól megismerhetjük.

Hazánkban 45 éve, néhány fiatal arra adta a fejét, hogy megismerje az európai középkori lovagi tornákat. A megismerésen túl arra is gondoltak, hogy a korábbi nagy lovagi tornákhoz és az újkori olimpiai játékokhoz hasonlatosan modernkori

lovagi tornákat rendezzenek.

Az elméleti és gyakorlati kutatások és mozgáselemzések meghozták az eredményt, igaz nem a sportban, hanem a filmgyártásban. A folyamatosan bővülő „Haditorna Klub” 1968-tól több mint harminc filmforgatáson vett részt.

A bevezető gondolatok, melyek néhol szövevényesnek tűnhetnek, európai és ázsiai küzdősporti irányzatok érthetetlen keveredését veti fel. Az ellentmondások egy sport és harcászattörténeti kutatási programban oldódhatnak fel.

Európában a XIII-XIV. Századtól kezdve, az uralkodóktól független életet élő városokban, a lovagi tornáktól és a katonai kiképzések mellett a céhrendszeren belül, „Vívó Céhek” szerveződtek.

TRATTATO DI
Scientia d'Arme, con vn Dia-
logo di Filofotia di
Camillo Agrippa
Milanese.

In Roma per Antonio Bladi Stampatore Appofito.
M. D. LIII.

Con privilegio della Santità di noſtro
Signore Papa Giulio III.
per anni dieci.

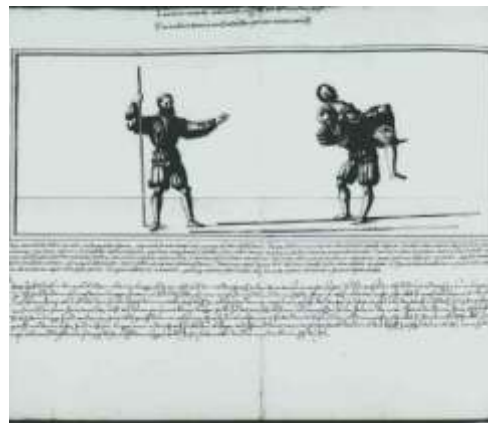

Ezekben, a vívó iskolákban a városok polgárai, iparosai, mai szóhasználattal élve harcművészetet tanulhattak. Az oktatás szinte minden elemét, mozdulatát lerajzolták és általában könyv formájába kiadták.

Az eredeti dokumentumokat, kódexeket, vívó könyveket tanulmányozva meglepő megállapítást lehetett tenni. A középkori európai vívókönyvekben cselgáncs (judo), dzsiu-dzsiu, karate stb. mozgáselemek láthatóak.

Milyen magyarázatot találunk a hasonlatosságokra, talán azt, hogy Nürnbergben Albrecht Dürer a XV.-XVI. század fordulóján Japán mestereket fogadott, hogy mozgásukat és küzdősporti technikájukat csodálatos rajzaival a „Vívó könyvben” megörökítse. Vagy a kor nagy vívómesterei talán Kínában vagy Japánban tanulták művészetüket.

A válasz nagyon egyszerű. A történelmi és a modern sportok sportmozgásait tanulmányozva arra kellett rájönni, hogy a választ magában az emberi alkatban kereshetjük és találhatjuk. A „Soma” azaz a test biofizikája és biokémiája határozza meg a racionális és optimális sport és minden egyéb mozgásformát.

A tudományos elemzéseken túllépve és azokba nem belebonyolódva, a Haditorna Klub mozgáselemzéseire és a mozgás rekonstrukciókra külföldön, Japánban is felfigyeltek.

Az Európai történelemből merített és hiteles forrásokból rekonstruált harcművészeti mozgáskultúrát célszerű volt egy sajátos névvel illetni. Dr. Borosi András kitűnő történész, aki szaktanácsaival sok segítséget nyújtott a kutatás korai időszakában, egy alkalommal azt javasolta, hogy nevezzük el latinul az európai harcászati, vívó stb. küzdelmeket. Javaslatának alapján a történelmi európai „harcművészeti iskolák” és stílusok gyűjtő fogalmának a „lucta europea” nevet kapta. A két szóból álló elnevezés rendkívül találó volt, de a világon mindenhol a népi, vagy harcművészeti irányzatokat egy szóval nevezik (pl.-karate, -judo, -schwingen, -sambo, -yaglikempo, -birkózás,- ökölvívás stb.)

Ezért a „lucta europea”-ból egy merész változtatással gondoltuk ki az „EUROLUCTA” elnevezést. Az „EUROLUCTA” nem csak egy elnevezés volt, hanem magába foglalta a történelmi hitelességet és a modern sporttudományok egységét is. Nehéz feladat volt, hogy a korabeli képi ábrázolásokat hogyan tudjuk megmozgatni, hogyan tudjuk dinamikussá és élővé tenni. Egy merész elképzeléstől vezérelve rajzfilmeseket kértem meg arra, hogy mozdítsák meg a metszeteket, rajzokat. Első lépésnek tökéletesen megfelelt ez a mozgásrekonstrukciós módszer. A folytatás már gördülékenyen zajlott. Az életre kelt képek mozgásait első lépésként leutánoztuk és természetesen korigáltuk és életszerűvé tettük.

A bonyolult európai küzdőtechnikák kutatása sokkal nehezebben mentek, mint Japánban Jigoro Kanonak a Judo atyának.

Kano ugyanis élő és oktató ju-jutsu iskolákban tanulta az akkoriban élő híres mesterektől a harcművészeteket.

Az európai harcművészeti irányzatok a fegyverek és védelmi rendszerek tökéletesedése miatt folyamatosan változtak. Európában egyedül a népi birkózások őrizték meg eredeti mozgásformát.

Minél jobban belemerültünk a mozgástörténeti kutatásokba annál több tudományterületi ismeretekre volt szükség. A történelemtudományi kutatásokhoz közvetlenül kapcsolódtak az antropológiai tudományának számos szakterülete, mint pl. a paleo, biológiai, kulturális antropológia, valamint a sporttudományok, élettudományok stb. területei is. Átlátva azt, hogy ezek a történelmi rekonstrukciós kutatások a hazai, európai és nemzetközi kultúra szerves részét képezik, biztosítani kellett azt, hogy a tudományok szilárd talaján álljanak megállapításaink.

Az 1980-as évek közepétől igényként vetődött fel, hogy egy egységes oktatási rendszerbe foglaljuk az akkor már több mint 20 éves munkánkat.

A Budapesti Műszaki Egyetem Mérnöktovábbképző Intézete megfelelő tantervek benyújtása után 1987-ben indította útjára a Sport- Hadtörténeti és Sporttudományi három éves szakirányú szakképzését. Visszagondolva az akkori oktatásra állítható, hogy egy kivételes képzésbe részesülhettek az akkori nagyszámú hallgatók. Kivételes és páratlan oktatók biztosították a magas szintű tudományos színvonalat. Néhány oktató nevét célszerű megemlíteni. Prof. Dr. Gyenis Gyula antropológiai előadásai legendásak voltak, a Professzor Úr tanított meg minket az antropometria minden részletére. Dr. Temesváry Ferenc előadásai (számos megjelent könyvével kiegészítve) teljes rálátást biztosított az európai fegyvertanra .

Dr. Borosy András történész az európai középkori hadművészetről tartott előadásokat. Támogatásával kezdődött el Zsigmond Király korának kutatása és a Sárkányos Lovagrend eszmeiségének feltárása (2008. december 12. ünnepeltük a Sárkányos lovagrend alapításának 600. évfordulóját, a Sárkányos Lovagrendet Zsigmond Király 1408. december 12. alapította).

Az EUROLUCTA emblémájában a Sárkányos Lovagrend önmagát fojtogató sárkánya jelenik meg. Az Ó-kori hadművészet történetéről és az erődítések fejlődéséről Dr. Winkler Gusztáv tartott előadásokat és készített jegyzeteket. Az élettudományok és a sporttudományok is fontos szerepet kaptak. Prof. Dr. Nádori László a sportmozgások felkészüléseiről, az edzés elméletről és módszerekről tartott lebilincselő előadásokat, a sporttudományokról Dr. Harsányi Lászlótól lehetett előadásokat hallgatni. Az élet és orvostudományok tárgyait Dr. Martos Mihály (sportorvoslás), Dr. Kapus András (élettan), Dr. Cziffer Endre (baleseti sebészet, paleotraumatológia) adták elő. A sporttörténetet Dr. Kun Lászlótól lehetett hallgatni. A kurzus érdekessége volt, hogy vendég előadók is segítettek az oktatást. Sára Sándor a filmművészet és a történelmi hittelességének és megjelenítésének fontosságáról tartott előadást.

Visszatérve a jeles évfordulóra, a Ju-Jitsu Magyarországi alapításának 30. évfordulójához idézzük fel az 1980. év néhány eseményét.

A Haditorna Klub tagjai egyre nagyobb élvezettel kutatták a közép és az újkor katonai és egyéb oktatott mozgáskultúrákat. Meglepetésünkre 1977-ben a Nihon Denpa News egy jeles operatőrje és szerkesztője Takasi Kono betoppant a szegényes edzőteremben. Az igazi meglepetés az volt, hogy nagyon felkészülten érkezett.

Pontos válaszokat keresett arra vonatkozólag, hogy milyen dokumentumaink vannak, és mivel tudjuk bizonyítani, hogy pl. az 1200-as években, Európában oktattak és alkalmaztak csípő, vagy válldobásokat olyan precizitással, mint napjainkban.

Örömmel és barátsággal mutattuk meg az akkora már több kötetnyi képi és szöveges gyűjteményünket, valamint kutatásaink eredményét. Látogatása végén Takasi Kono azt mondta, hogy egy évvel később egy forgató csoporttal ismét visszajön forgatni. Szinte napra pontosan egy évre rá ismét látogatást tett, hogy az új kutatásainkról felvételeket készítsen.

Hazánkban, ezekben, az években egyre másra nyíltak a Judo és Karate klubok. A hazai küzdősport kiemelkedő szakembereivel való kapcsolatfelvételt követően, valamint a Testnevelési Főiskola kutatóintézetének segítségével az európai „harcművészeti” kutatások új lendületet vettek. Külön kiemelném Dr. Galla Ferenc munkásságát és a kiemelkedő sport és pedagógiai segítségét.

Az események ezt követően gyorsan peregtek. Giacomo Spartaco Bertolletti a WJJKO a világ ju-jitsu egyik kiemelkedő organizátora és mestere több látogatást tett Magyarországon.

Látogatásának az volt a fő célja, hogy az akkor már a Műegyetemen tevékenykedő Haditorna Klub és a világszövetség között aktív kapcsolat jöjjön létre. Elsőként a klub két tagja (a szerző és Hidvéghy Attila) meghívást kapott Milánóba egy nemzetközi BUDO találkozóra.

A bemutatkozás jól sikerült és ennek eredménye képen 1980-ban három úr érkezett hazánkba Húsz Dannel. A látogatásról egy dokumentumfilm készült értelemszerűen „Három Úr húsz dannel” címmel, ami több sportfilmfesztiválon is díjat nyert.

Többször vetítették nagy sikerrel a Magyar televízióban is. A három látogató Richard Morris, Robert Clark és Thoni Andropus Angol Úr volt. Talán nem túlzás az, hogy hazánkban ekkor alapozódott meg az, hogy a Ju Jitsu teret nyerjen. A forgatást követően meghívás érkezett, hogy a Ju Jitsu európai és világ központjában, Angliában tovább tanulmányozzuk egymás munkáját és, hogy bepillantassunk egy igazi küzdősport világközpont életébe. A meghívás három fő részére érkezett, Kelemen Istvánnal és Hidvéghy Attilával hármasban utaztunk az egy hónapig tartó edzőtáborozásra.

A tartalmas látogatás végén sok új élménnyel és tudással gyarapodva tértünk vissza. Kelemen Istvánban fogalmazódott meg az, hogy a Ju-Jitsu tradicionális Japán vonalát a világszövetség keretében folytatja tovább.

Természetesen említést kell tenni azokról a lelkes Műegyetemi Haditorna Klub tagokról is, akik különféle módon tovább vitték a történelmi Európai küzdősportokat és a Ju-Jitsu irányzatait. A teljesség igénye nélkül említhetném Pálinkás Gábor, Lebek Péter, Szabó László, Gazda Géza, Gazda Gábor, Tóth Árpád, Vargha Tibor, Horváth Lajos neveit.

Az Egyesületi kutatómunkát nagyban segítette, hogy Svédországban megismerkedtünk Gyórbíró Zsolt kempó mesterrel és számos Svéd klub munkájával. A közös edzések és tapasztalatcserék nagyban segítettek az igényes kutatói és sportszakmai munkánkat.

A kutatómunka megkövetelte, hogy az európai kultúrkörbe tartozó minden irányzatot, ami meghatározza, az európai hadművészeti irányzatokat programunkba feldolgozzuk és illesszük.

A hazai ju-jitsu jó kezekbe került és büszkék lehetünk arra, hogy a világszövetségben is magas szinten képviselni tudják országunkat.

Ismert, hogy a Magyar harcművészet elsősorban a lovasságra épült. A Haditorna Klub kiemelkedő figyelmet fordított a harcművészeti kutatások alatt a Magyar lovasság meghatározó történelmi időszakaira. A kutatások a honfoglalástól kezdve, Zsigmond Király telekkatonaságán átívelve, Mátyás Király nehézvértesein keresztül a világhírű huszárságig tanulmányozta hadtörténelmünket.

A Magyar lovasság történelmi hagyományai iránt nagy érdeklődést mutatott számos európai ország. Szerény kutatásaink eredményeire felfigyeltek többek között a Svéd Királyi Gárdánál, valamint az bécsi székhelyű Európai Történelmi Katonai Hagyományőrző Szövetségnél. Ismét lendületet kapott az akkora már Múgyetemivé vált, haditorna egyesület. A teljeség igénye nélkül méltó módon képviseltük nemes katonai hagyományainkat két stockholmi királyi gárdatalálkozón, a hazánkban megrendezett első történelmi katonai lovas találkozón és számos rendezvényen.

Ausztriában meghívást kaptunk a „Világ Mese Fesztiváljára”. A steyeri rendezvényen élvezhettük, a lovagvilág nagy intézményét, a lovagi tornát.

Salzburgban megrendezett 4. dragonyos svadron őszi manőverén, valamint a Bécs-Melk közötti Katonai lovas versenyen a Patrulien Ritt versenyen a huszárságot képviseltük. A Budai Várban rendezett huszár őrsváltás és a „Nyolcvan Huszár” című filmben való részvételünk megalapozta a lovasság emlékeinek tovább folytatását.

Visszatekintve a maroknyi lelkes amatőrnek az idők folyamán sikerült a tudományok segítségével professzionális sporttörténeti kutatókká válniuk. Az eredmény nem maradt el, a hazai katonai hagyományőrző szervezeteknél is érezhető volt, hogy fáradozásunk nem volt eredmény nélküli. Igaz sok esetben vadhajtások is előfordulnak, amikor a katonai hagyományokat sértő módon sajnálatosan lejáratják.

A ju-jitsu Magyarországi és nemzetközi szervezete, melyet

Kelemen István

értő módon irányít, és szakmailag vezet igazi sikertörténetnek mondható. Gratulálunk a kiemelkedő szakmaisághoz és a sikerekhez, további jó erőt és egészséget kívánunk a következő harminc év munkájához.

Képtár és dokumentumtár

LIVDRAGONEN

Program
Tattoo till Häst
1985

I Österled

av Hans-Olof Eriksson

En av följande
är 1985 års "Täp-
pö" till häst.
Det är en häst-
konst som har
sin rötter i
den gamla
kavalleri- och
jaktkonsten.
I Österled
är det en häst-
konst som har
sin rötter i
den gamla
kavalleri- och
jaktkonsten.

En av följande
är 1985 års "Täp-
pö" till häst.
Det är en häst-
konst som har
sin rötter i
den gamla
kavalleri- och
jaktkonsten.
I Österled
är det en häst-
konst som har
sin rötter i
den gamla
kavalleri- och
jaktkonsten.

En av följande
är 1985 års "Täp-
pö" till häst.
Det är en häst-
konst som har
sin rötter i
den gamla
kavalleri- och
jaktkonsten.
I Österled
är det en häst-
konst som har
sin rötter i
den gamla
kavalleri- och
jaktkonsten.

